

פניני הדרך היומי

לקט פנינים יקרים ונחמדים על סדר הדרך היומי

שבת דף עט-פה | פרשת נשא | גליון מס' 21

דף עט:

תפילין שבלו וס"ת שבלה אין עושין מהם מזוזה לפי שאין מורידין מקדושה חמורה לקדושה קלה וכו' - הט"ז (אור"ח סי' קנ"ד ס"ק ז') כתב לחדש, דהא דאמרינן שאסור לעשות קדושה קלה מקדושה חמורה, היינו כשעדיין ראויה היא לקדושה חמורה, אבל אם אינה ראויה אלא רק לקדושה קלה, עדיף טפי שיעשו בה לכל הפחות קדושה קלה, ממה שתהיה פנויה מקדושה ותיגנז ע"ש.

וכתב הנוב"י (מהדו"ת יו"ד סי' קעז) לתמוה על הט"ז מהגמ' כאן. דהרי כאן מדובר בס"ת ותפילין שבלו, ואינם ראויים עוד לקדושה חמורה, ואעפ"כ אין עושין מהם מזוזה, לפי שאין מורידים מקדושה חמורה לקדושה קלה. ולא אמרינן כסברת הט"ז שכיון דבלא"ה לגניזה עומדים, יהא מותר ליקח מהם פרשה למזוזה, ע"כ.

אכן באור שמח (פרק ה' מהל' מזוזה הלכה א') כתב די"ל דאף הט"ז לא אמר דבריו אלא בתשמישי קדושה, אבל בקדושה עצמה כס"ת ותפילין, גם הט"ז מודה דאסור ע"כ.

ובהערות הגר"ש אלישיב כתב דאמנם מצד עיקר הסברא מוכח לכאוי דלא כסברת הט"ז, דהרי עיקר סברת הט"ז הוא, דבכה"ג כיון דבלא"ה לגניזה הוא עומד, ל"ש בזה ענין הורדה מקדושה כלל, דבמציאות כבר אינו עומד עוד לקדושה חמורה, וא"כ כיון דלגבי גוף הקדושה חזינן דאף בכה"ג אסור, והיינו דעדיין חשיבי בקדושה החמורה, א"כ מהי"ת לומר לגבי גוף הקדושה דלא חשיב הורדה מקדושה.

ועיין בחידושי בכור שור מגילה דף כ"ו, שהקשה עוד על דעת הט"ז, מהא דאיתא ביומא דף כג: לגבי בגדי

כהן גדול ביוה"כ, דכתיב בהו והניחם שם, וס"ל לרבי דוסא דילפינן מזה דלא ישתמש בהם כה"ג ביוה"כ אחר, אבל לכהן הדיוט כשרים הם, ופריך עליה רבי, דבגדים שנשתמשת בהם לקדושה חמורה [דהיינו לכהן גדול], היאך ישתמש בו לקדושה קלה לכהן הדיוט, והיינו מצד מעלין בקודש ואין מורידין, וע"כ ס"ל לרבי דבגדי הכהן גדול צריכים גניזה, ואסורים אפילו לכהן הדיוט, ולפ"ד הט"ז, הלא כיון דאין ראויין עוד לשימוש לקדושה חמורה, בודאי עדיף לן שישתמש בו לקדושה קלה מיהא, ואין בזה שום איסור, ומאי קשיא ליה לרבי. [וכתב שם דלפ"ד האור שמח הנ"ל ל"ק מידי, דהרי הבגדי כהן גדול הוי גוף הקדושה, דיש בהם קדושה מצד עצמם, ולא מצד מה דמשמשים את הקדושה, וע"כ אסור להשתמש בהם לקדושה קלה, אף אם אין ראויים עוד לקדושה חמורה].

ובפשוטו היה אפשר לומר, דבהא גופא פליג רבי דוסא, וס"ל דשרי לכהן הדיוט, אף על גב דהוי קדושה קלה, ומשום דכיון דבלא"ה לא יהא ראוי לקדושה חמורה, מותר להשתמש לו לקדושה קלה, ובאמת רבי פליג על סברא זו, וס"ל להט"ז דהלכה כרבי דוסא.

אמנם באמת י"ל עוד, דיחלוק בזה בין כלי שבלה ואין ראוי עוד לשימושו במציאות, לבין מה שמצד המציאות הוא ראוי, אלא דהתורה אסרה להשתמש בו, דבכלי שבלה, הרי מצד המציאות נתבטלה קדושתו ויעודו, ואין אנו המורידים אותו מקדושתו, דמצד עצמו הוא ירוד ועומד, וע"כ שרי להשתמש בו לקדושה קלה מיהא, אבל במקום שהדבר מצד עצמו ראוי הוא לקדושה החמורה, הרי נמצא שאנו בידיים מורידים אותו מקדושתו, וע"כ אסור.

כתב החתם סופר (שבת דף קמ:): 'מה שנראה לי שנולד לך זה מנהג לחדש חידושים יותר מראי ... אכן ע"י החידושים בכל דף ועמוד ע"ז זוכר הכל ומילתא דתמיה מידכר דכירא, והנסיון מעיד לנו ע"ז ויודע אני בעצמי.'

דף פ.

ואם קדם והגביה ראשונה קודם הנחת שניה נעשית ראשונה כמו שקלטה כלב או שנשרפה ופטור - הנה בפרמ"ג (בפתיחה להל' שבת) כתב לחקור האם גם בכל המלאכות בעינן שיהיה הח"ש הראשון קיים בעת ההשלמה, או דלמא דוקא בהוצאה דמלאכה גרועה היא ע"כ.

ובביאור הלכה למשנה ברורה (סי' שכ"א סעיף י"ד ד"ה שמא יבוא וכו') דן לגבי טחון חצי גרוגרת ונאכל וחזר וטחון חצי גרוגרת אם חייב. וכתב להטות ספק זה בסוגי' דידן ע"ש הנה שלמד דאין חילוק בענין זה בין מלאכת הוצאה לשאר המלאכות.

ובמאירי כאן הקשה אמאי אכילת חלב מצטרף בתוך שיעור אכילת פרס, ולא אמרינן דכשאוכל החצי זית השני כבר כלה זית הראשון, ומבואר להדיא מקושיתו דלאו דוקא בהוצאה קאמר רבא כאן אלא אפילו איסורי תורה דלאו בשבת ג"כ יש אותו דין.

וכן בס' נפש חיה (יו"ד סי' י"ב) שדן לגבי מבשל חצי כזית בשר וחלב וחזר ובישל חצי כזית בחלב. וכתב דמהגמ' כאן מבואר דאין מצטרף אלא רק אם חצי כזית הראשון עדיין קיים ע"כ. ומבואר גם ממנו כהמאירי הנ"ל, דדין זה הנה לא רק בכל מלאכות שבת אלא גם בכל איסורי התורה כולה ודו"ק.

ובראשית בכורים להגה"ק ר"א וינברג זצ"ל - הי"ד על בכורות (י"ב ע"ב) ר"ל, דרק בשבת צריך שיהא ח"ש הראשון קיים בזמן שעובר בחצי השני. משום דיסוד שיעורו משום מלאכת מחשבת, ולא איקרי מלאכת מחשבת רק כשיש לשני חצאי השיעור מציאות בעולם כאחת. (וכתב שם דבזה יובן מש"כ הרשב"ם (ב"ב נ"ה ב) דשיעור מלאכת שבת משום מלאכת מחשבת, אף על גב דמבואר בסוכה ו. דשיעורי שבת הלמ"מ נינהו) עכ"ד. הנה שיש לו שיטה חדשה דיש חילוק בין איסורי שבת לשאר האיסורים, ויוצא דיש ג' צדדים בענין זה וכנ"ל ודו"ק.

דף פא:

היה מונח ע"ג יתידות והניחו ע"ג קרקע - כתב בס' חשוקי חמד לדון באדם שהוריד עציץ נקוב מע"ג השלחן והניחו ע"ג הקרקע, האם חייב לעקור את העציץ?

תשובה. נאמר במסכת שבת דף פא ע"ב "היה מונח ע"ג יתידות והניחו על גבי קרקע חייב משום זורע", והנה מבואר בביאור הלכה (סימן שיח ס"א ד"ה אחת) דהזורע בשבת אפילו בשוגג צריך לעקור את

הנטיעה כדאיתא במסכת להדיא בגיטין (דף נד ע"ב). ואם כן לכאורה צריך בנידוננו לעקור לאחר השבת את העציץ.

אולם נראה שלמעשה אין צריך לעקור את העציץ, מכיון שע"י חילול השבת לא נהנה יותר מכפי שהיה יכול ליהנות בלא מעשה שבת, וכמו שכתב הרמ"א (סימן רנג ס"א) לגבי איסור שהיה וחזרה, שחז"ל אסרו התבשיל אם שהה או החזיר באיסור (משנ"ב שם סקל"ו), ואם החזיר תבשיל המצטמק ורע לו, מותר ליהנות מתבשילו בשבת, "שהרי לא נהנה מן האיסור", והיינו משום שהוא מצטמק ורע לו, נמצא לא נהנה ממעשיו, לא קנסוהו רבנן כמו שקנסו בשאר איסורי דרבנן. וכן כתב השו"ע (סימן רעו ס"ד) דאם יש נר בבית ישראל, והדליק עכו"ם נר נוסף, מותר להשתמש לאורו בעוד נר הראשון דולק, אבל לאחר שיכבה הראשון אסור להשתמש לאור השני, והיינו אף על פי שנהנה מן האיסור דנתרבה האור ע"י הנר השני, כדאיתא במשנ"ב (שם סקל"ב) מ"מ כיון שאינו נהנה ממעשה העכו"ם שנעשה עבורו בשבת, והיה יכול לקרוא בנר הראשון, אין בזה משום נהנה ממעשה שבת, ולפי זה גם העציץ הזה היה יכול להתקיים גם בהיותו על השלחן, בזה שנתוסף בו קצת גידול על ידי שהורידו מהשלחן והניחו על הארץ, אין כאן מעשה שבת, כי התוספת של היניקה לא מורגשת. אולם שתיל שנפל מהמים והחזירו, והשתיל מתפתח, וכך הוא דרך הנוטעים, לכאורה הוי מעשה שבת ואסור ליהנות ממנו, אף על פי ששתלו בשוגג.

אמרו אינהו מילתא שריוהא וכו' - ופרש"י: ע"י שם טהרה. ע"כ. אבל בפרש"י חולין (קה ב) כתב: "אמרי אינהו מילתא, אף הן היו בקיאין בדבר ועושיין להציל עצמם מיד המכשול, ואיכא דאמרי שאמרו שם, ולא מוכחא מילתא". נראה דלרש"י יותר מסתבר לומר שהיה כשפים.

דף פב:

רבי עקיבא אומר ע"ז מטמאה כנדה שנאמר (ישעי' ל') תזרם כמו דוה מה נדה מטמאה במשא אף ע"ז מטמאה במשא אמר רבה תזרם דאמר קרא נכרינהו מינך כזר צא תאמר לו הכנס אל תאמר לו וכו' - ובספר בכור שור כתב דלכאורה קשה להולמו מאי קמוסיף אפשטיה דקרא דכתיב צא תאמר לו, ופשיטא שלא יאמר לו הכנס, וכתב לפרש עפ"י מה דאמרינן בגמ' (שבועות י"ח) בשימש עם טהורה ונטמאה אסור לפרוש ממנה, א"כ תאמר דגם בע"ז יש פעם לקרבה כגון לענין רפואה ופקוח נפש, להכי

שאינן יצרו תוקפו, [דהרי אפילו הזכרת יום המיתה הוא סיבה לנצח את יצרו יותר מת"ת, וכ"ש בשעת מיתה עצמה], אי"צ לעסוק בתורה, וע"ז קמ"ל דאפילו בשעת מיתה יעסוק בתורה, דחיוב העסק בתורה אינו כדי להתגבר על היצה"ר אלא מצד עצם התורה, וע"כ הוא מחוייב לעסוק בה בכל זמן.

על שעותיו האחרונות של ה"חתם סופר" מסופר (בספר חוט המשולש עמוד נה): "והחולי התגבר תמיד, ושינו את שמו ועשו גם כן פדיון נפש על שם החדש, והמהומה גדלה בכל שעה והרבו העם לרוץ אל בית החיים להתפלל על קברי הצדיקים, וכל בתי כנסיות היו מלאים יום ולילה. ובני ה"חברא קדישא" אשר היו אצלו האמינו שכבר קרב העת, כי תמיד שכב ולא התנענע והכובע שלו היה משוך על פניו שלא יסתכל אדם בו, והתחילו לומר תפילות, והרע לו הדבר, ואמר לדודי הגאון המהרש"ס זצ"ל: 'איני יודע מה האנשים האלו רוצים ממני, לכו לבתיכם, כי יש עוד הרבה זמן ולמחר עוד נתפלל בצבור.' ואמר לדודי זצ"ל: 'האנשים מבטלים אותי, כי עתה הגיע העת שאחזור על למודי לשנות ולשלוש כל מה שלמדתי עם חיותי, והמה מבלבלים אותי.' ואמר לבניו: 'למה אתם בוכים, אשרי מי שבלה שנותיו כמוני, ואשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו, וגם אמר להם, כי ששים שנים רצופות לא ביטל יום אחד ללמוד תורה ברבים חוץ מט' באב, וגם בליל יום הכיפורים למד עניני עבודת יום הכיפורים. ובקש שעל השולחן סמוך למטתו ילמדו לומדי תורה, כדי שתעלה נשמתו מעלמא הדין לעלמא דאתי מתוך פלפול של תורה."

של אבנים טהורה מכלום וכו' - בספר מקדש דוד (חלק ג' סי' נד) כתב להוכיח ממש"כ בגמ' כאן וברש"י: טהורה מכלום, אינה מקבלת שום טומאה לפי שפרוצה מתחתיה נקבים גדולים ולא כלי הוא דכל הכלים שיעורן כרמונים. ע"כ. ומבואר כאן בהדיא, דהא דשיעור נקב הוא כרימון לאו משום דאז אין הכלי עומד לקבל, דלפ"ז היה מהני יחוד לדברים יותר גדולים מרמון כאבנים גדולים דהכא או כאבטיחים, אלא דזה הלכה למשה מסיני דבנקב יותר גדול מרמון לא שייך בו שם כלי ע"כ.

דף פד.

ומה פכין קטנים שטהורין בזב וכו' - וברש"י: פכין קטנים של חרס וכו' ע"כ. הנה בקונטרס שמן המנחה בסו"ס עולת שמואל להגאון בעל המרחשת ז"ל הקשה איך הדליקו החשמונאים בנס דחנוכה מהפך של השמן שמצאו. הרי ביהמ"ק יצא אז מקדושתו ונהי' חול ע"י חילולו ע"י אנשי יון כמבואר בגמ' ע"ז

כתיב צא תאמר לו, דלזה הוא דאיתקיש לנדה לענין יציאה ולא לענין כניסה ע"כ.

ובגליוני הש"ס להגר"י ענגיל ז"ל למס' גיטין לדף ב' עמ"ד ג"כ על לשון הגמ', וכתב דאינו מובן כלל. דאם הכתוב מצוה צא, פשיטא שלא נאמר הכנס, ומפרש ג"כ כעין דברי הבכור שור הנ"ל אם כי באופן שונה ע"ש. וכתב הגאון ר' ברוך שמעון שניאורסון ז"ל (בקובץ צפונות קובץ ב' ע' נ'): ולולי דבריהם ז"ל נ"ל דלא קשה, דברד"ק שם כתב וז"ל: צא תאמר לו, תאמר לפסל צא חוצה, וי"מ צא כמו צואה ותשליכנה לחוץ ע"כ, וכן דרשו חז"ל בילקוט איכה (רמז תתקצ"ח) אמר רבי שמלאי וכו' אדם אוכל צחנה שני ימים או שלשה ימים ונפשו קנוטא עליו, ואתם הרי כמה שנים אתם עובדי ע"ז שכתוב בה צא תאמר לו ואין נפשכם קנוטא ע"כ. ולכן הגמ' דבאה כאן לדרוש צא לשון הרחקה והוצאת מרשות, מפרשת דהכוונה של צא הוא היפך מהכנסה, צא תאמר לו הכנס אל תאמר לו עכ"ד. וע"ע מש"כ הרש"ל.

דף פג:

לעולם לא ימנע אדם את עצמו מביהמ"ד ואפילו בשעת מיתה - וכתב בהערות הגר"י ש אלישיב: וצריך להבין מאי רבותא דשעת מיתה יותר מבשאר זמנים, ובפשטות היה אפש"ל דקמ"ל דאפילו אם הוא חולה הרי הוא מחוייב בתלמוד תורה, וכמש"כ הרמב"ם (פ"א מהל' ת"ת ה"ח), אמנם באמת בגמ' לא קתני חולה, ומשמע דהרבותא היא בכל שעת מיתה, ואפילו אינו חולה, וצ"ב, ונראה לבאר, דהרי כתב הרמב"ם (פ"א מת"ת ה"י) וז"ל: "עד אימתי חייב ללמוד תורה עד יום מותו שנאמר (דברים ד, ט) ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך, וכל זמן שלא יעסוק בלימוד הוא שוכח", והיינו דאפילו מה שהוא זוכר עתה הוא צריך לחזור עליו כדי שלא ישכחנו אח"כ, וא"כ הוי ס"ד דבשעת מיתה שכבר לא יבוא עוד לידי שכחה [שהרי לא יחיה יותר] אינו מוייב לחזור עוד על תלמודו, ובזה קמ"ל דאפילו בשעה זו לא ימנע עצמו מביהמ"ד, דמלבד מצות ידיעת התורה, עוד יש מצוות תלמוד תורה בכל זמן.

והגאון רבי מאיר שמחה ז"ל [משך חכמה פ' וירא] ביאר בזה, ע"פ מאי דאמרינן בברכות (דף ה א) לעולם ירגיז אדם יצר הטוב על יצר הרע, נצחו מוטב, ואם לאו יעסוק בתורה וכו', נצחו מוטב ואם לאו יזכיר לו יום המיתה, ושמעינן מינה דהזכרת יום המיתה הוא סיבה גדולה לנצחון על היצה"ר, ובזה אתי לאשמעינן דלא נימא דכל ענין העסק בתורה הוא כדי שינצח את יצרו הרע, וא"כ בשעת מיתה

שיש במינו דבר שיש לו טהרה במקוה, [דהרי השאור עשוי מתבואה הגדלה מן הקרקע, ואף דהוי מין אחר לגמרי], וא"כ לכאור עורות שבים [דהוי מין אחד עם עורות שביבשה] כ"ש דחשיבי שיש במינו טהרה במקוה, וא"כ למה לא יקבלו העורות טומאה, הלא הוי דבר שיש במינו טהרה במקוה, וי"ל דשאני הכא שקבלו חז"ל באופן מוחלט דכל שבים אינו מקבל טומאה, וע"כ אף אם יש במינו טהרה במקוה, מ"מ כיון שהוא בכלל דבר שבים, אינו מקבל טומאה. ע"כ. ובאמת שכע"ז כ' נמי הגאון רבי בן ציון אבא שאול ז"ל בספר הזכרון כנסת עזרא (ע' רב - רד). עי"ש.

דף פה.

שהיו בקיאים בישובה של ארץ וכו' וחורי שמריחין את הארץ וכו' - ציין הכא הגאון ר"י ענגיל בספרו גליוני הש"ס וז"ל: ע"ע בגמ' (ב"ב ע"ג ב') ואיתלוי בהדן האי טייעא דהוי שקיל עפרא ומורח לי ואמר הא אורחא לדוכתא פלן והא אורחא לדוכתא פלן כו' ובירושלמי תענית (פרק ב' הלכה א') הוו מריחין בעפרא וידעין מימור מימי שתא וע"ע בכורות (ט' א') שקל מעפריהו שדי עלייהו אקשו כו' וברש"י העיזו כו' כשהריחו ריח ארצם כו'. והיינו ג"כ שהריחו ריח העפר והכירו בריחו שהוא עפר ארצם, ע"כ.

וכתב רבינו החתם סופר בחת"ס החדש עה"ת (סו"פ וישלח) וז"ל: אלה בני שעיר החרי ישיבי הארץ [ל"ו כ']. אחז"ל [שבת פ"ה ע"א עיין שם], והובא ברש"י, שהיו בקיאים בישובה של ארץ, שהיו אומרים מלא קנה זה לזית, שהיו טועמים העפר ויודעין איזו נטיעה ראויה לו. יש לפרש כי זכו לכיין בהל' כלאים לדברי המקום בחכמתם, ובעת מתן תורה הסכים הש"י על ידו, ואמר למשה כי כווננו אל האמת, ולכך זכו להתיחס בתוה"ק ע"כ.

אין כאן רק חטא אחד. וכשמביא על אחד. מקרי על מקצת חטאתו. וגילתה לנו תורה דנסלח לו כולו. ואדרבה חידוש הוא לר"ל. דכשהפריש כבר על הראשון. או בנתכפר לחד לישנא. שוב מחויב על השני בשנדע לו אח"כ. אף דחטא אחד הוא. וע"ז מוקי קרא דר"י.

<<<<<<>>>>

(נ"ב ע"ב), וזה ברור לו דהשמן שבפך הי של קודש דאל"כ הי בו איסור של הכנסת חולין בעזרה שאסורה אפי' שלא כדרך הקרבה כמש"כ רש"י במנחות (כ"א ע"ב) וע"כ שהשמן הי קודש, וא"כ כיון דהמקדש יצא לחולין א"כ נפסל השמן ביוצא דכיון דהמקדש יצא לחולין ע"י חילול העכו"ם וכנ"ל הרי זה כמו שנפלו המחיצות ונפסלו הקדשים משום יוצא. ומבואר בפסחים (י"ז ע"א) דג"כ שמן נפסל ביוצא, וממשיך וכותב, דאפי' דאפ"ל דכיון דהמקדש יצא לחולין א"כ ג"כ השמן יצא לחולין ולא שייך יותר פסול יוצא. אך זה אינו, שהרי הפך הי טמון ולא שלטו בו ידי העכו"ם וא"כ לגבי הפך ל"ש באו פריצים וחללוהו. והפך ומה שבתוכו נשאר קודש וא"כ כשנתחלל המקדש נפסל ביוצא כמו שנפלו מחיצות ע"כ דבריו.

וכתבו להעיר ע"ד דבמה שכתב לדבר פשוט בסו"ד דהפך של שמן הי לו דין של כלי שרת, יש לדון בזה, שהרי הפך הי מכלי חרס וכמפורש במשנה (פ"ב דכלים מ"ב) ע"ש. וכן מפורש ברש"י כאן דפכין היינו של חרס וכמבואר בדבריו וכן פירש בפירוש רב האי גאון במשנה דכלים הנ"ל דמש"כ שם הפכין ר"ל הכלי של השמן ע"ש. והרי כלי חרס פסול לכלי שרת כמבואר במנחות (כ"ח ע"ב) ע"ש.

וא"כ ע"כ דלפך של השמן לא הי דין של כלי שרת, וא"כ שפיר י"ל כמו שכתב בסוף דבריו, דמיד כשיצא המקדש לחולין ג"כ השמן יצא לחולין ולא שייך בו יותר פסול יוצא. והפך לא קידש את השמן כיון שהפך לא הי לו דין של כלי שרת וכנ"ל ודו"ק היטב.

דף פד:

א"ל ר' חנינא שאני התם הואיל ואיכא במינו - וכתב בהערות הגרי"ש אלישיב זצ"ל: הנה הרמב"ם (הלכות כלים פ"א ה"ג) פסק דכל שנעשה מחיות שבים אינו מקבל טומאה כלל, ואפילו אם נעשה מעור שלהם נמי אינו מקבל טומאה, ומקורו בתורת כהנים (פרשת שמיני פ' ו' ה"י), ולכאור צ"ע למה לא יקבל העור טומאה, הלא מבו' הכא דכל שיש במינו טהרה במקוה הרי הוא מקבל טומאה, וביותר צ"ב, דעי' בתוס' (ע"א ד"ה לאפוקי) שביארו הא דכופת שאור שייחדה לשיבה דמקבלת טומאה, משום דאף שהיא עצמה אין לה טהרה במקוה, מ"מ כיון שיש גידולי קרקע שיש להם טהרה במקוה, חשיב

גליון זה יוצא לאור ע"י 'שיעור הדף היומי' בביהמ"ד אהל תורה רח' הרב יוסף קארו 4 ביתר.

מידי ערב נמסר שיעור בצורה רהוטה ובהירה בשעה 7.00 בערב - שמעו ותחי נפשכם.

כמו"כ מתקיים שיעור 'למשכימי קום' לאחר הנה"ח בביהכנ"ס 'תורת משה מציון' רח' החווה פינת דרכי איש,

ולמאחרי שבת' בביהמ"ד אהל יששכר רח' המגיד ממעזריטש 144 בשעה 10.35 בערב.

ניתן לקבל גליון זה ע"י בקשה למייל: K0504166339@gmail.com

בכתובת זו ניתן לקבל גם הגליון: 'בית מדרש גבוה לכהנים' ללימוד הלכות עבודת ביהמ"ק.

לתרומות עבור 'בית מדרש גבוה לכהנים' פנו לטל 0504166339 או דרך מכשירי נדריים.